

Samarbejde om kulturminder i Vestnorden

I henhold til Charter for Vestnordisk Råd, artikel 3, og i henhold til Vestnordisk Råds Forretningsorden, paragraf 9, samt i henhold til Erklæring om samarbejde afgivet af Islands regering, Færøernes Landsstyre, Grønlands Landsstyre og Vestnordisk Råd, stk. 4, har Vestnordisk Råd den 2. september 2026 på sit 42. Årsmøde i Akureyri vedtaget nedenstående rekommandation efter forslag fra Islands delegation.

Vestnordisk Råd henstiller til Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut i Grønland og Islands regering,

at de vestnordiske kulturministre og miljø- og klimaministre mødes angående muligheden for samarbejde om beskyttelse, bevarelse og indsamling af information om de tre landes kulturminder

at muligt samarbejde om kulturelle artefakter indgår i en fornyet aftale mellem landene om samarbejde om kultur

at muligt samarbejde inkluderer lokal viden på området, herunder hos fiskere, jægere, og unge mennesker

Akureyri den 2. september 2026

Jón Gnarr

Formand

Lárus Valgarðsson

Generalsekretær

Begrundelse

Kulturarven i Vestnordisk region er kendetegnet ved en fælles historie med fiskeri, landbrug og overlevelse i forhold til barske naturforhold. Mange kulturminde er i fare på grund af klimaforandringer, og det er vigtigt at registrere dem og bevare, så de ikke går tabt.

I Island er Minjastofnun ansvarligt for beskyttelsen af arkæologisk og arkitektonisk arv, og dens søsterinstitutioner er Tjóðsavnið i Færøerne og Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu i Grønland.

Vestnordisk Råd opfordrer ministrene til at undersøge, om det er muligt at finde en måde at samarbejde om bevaringsmetoder og forskning i klimaforandrings indvirkning på kulturminde.

Samarbejdet kunne indebære deling af data og fremme af professionelt samarbejde, med det formål at beskytte disse bemærkelsesværdige minde. Et sådant samarbejde burde lægge vægt på de særlige omstændigheder i Vestnorden. Hvilke fælles udfordringer eksisterer, og hvordan kan de håndteres med gode resultater?

Der mangler også registrering af kulturelle artefakter, samt registrering af hvor de befinder sig, og hvilken slags de er. Det er muligt at etablere et samarbejde mellem de vestnordiske lande om registrering af kulturminde, hvor historiske monumenter er kortlagt.

Det foreslås, at:

- Styrke formelle relationer mellem de tre lande, hvor viden inden for forvaltning og registrering deles.
- Styrke samarbejdet mellem de vestnordiske lande om registrering af kulturminde, hvor relikvierne er kortlagt.
- Arbejde sammen om at monitere og bevare kulturelle artefakter, der er kritisk truede af marin erosion og opvarmning i Arktis.

Den 1. november 2017 underskrev de daværende kulturministre i Færøerne, Grønland, og Island en samarbejdsaftale inden for kulturområdet. Aftalen indeholder et årligt bidrag på op til 200.000 DKK fra hvert land til kulturelle anliggender, hvoraf 25.000 DKK i hvert land er årligt øremærket til Vestnordisk dag.

Samarbejdsaftalens indsatsområder var gyldige fra begyndelsen af 2018 til slutningen af 2021. Vestnordisk Råd foreslår, at aftalen fornyes med de nuværende kulturministers vedtagelse af nye indsatsområder, hvor samarbejde om kulturminde, herunder registrering, indgår.

Vestnordisk Råd opfordrer også ministrene til inddragelse af lokal viden i samarbejdet, og til at styrke samarbejdet inden for kulturområdet i øvrigt, især blandt de unge.